SVOBODA СВОБОДА
UKRAINIAN DAILY УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

Пам'ятайте про Україну!

No. 115. JERSEY CITY and NEW YORK. WEDNESDAY, JUNE 21, 1989 CENTS 25 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 21-го ЧЕРВНЯ 1989 Ч. 115. РІК XCVI.

ПРОФ. Б. ГАВРИЛИШИН ЗАВЕРШИВ СТВОРЕННЯ МІЖНАРОДНОГО ІНСТИТУТУ В КИЄВІ

Джерзі Ситі, Н.Дж. — „Молодь України" і „Радянська Україна" подали у травні обширні вістки та інтерв'ю з відомим в українській громаді діяспори економістом і директором Міжнародного інституту менаджменту у Швайцарії проф. Богданом Гаврилишином.

У них подано, що 18-го квітня ц.р. в Києві завершилися переговори поміж Міжнародним інститутом в Женеві й Інститутом Економії Академії Наук УССР для створення подібного Міжнародного інституту менаджменту. Інститут має почати діяти вже при кінці біжучого року, буде сам себе фінансувати і спершу прийме на курси 50 осіб. Участь у курсах може брати громадянин кожної країни світу, який має вищу освіту і три роки практичної роботи та оплатить собі науку. Викладатимуть інтернаціональні знавці менаджменту, а викладовими мовами буде українська, російська і англійська.

Обов'язки директора того інституту буде виконувати Олег Г. Білорус, заступник директора Інституту Економіки АН УССР, а головою Надзірної ради став проф. Б. Гаврилишин. Він був головним ініціятором цього проєкту і про нього він між іншими справами також говорив в обох розмовах з Я. Рубаком в „Радянській Україні" і Ганною Стеців у „Молоді України". Так як перше інтерв'ю зосереджується на справах ділових і чисто економічних, так друге, Г. Стеців, насрізь тепле і сантиментальне, характеризує проф. Гаврилишина як людину повну прив'язання до рідної землі і описує його відвідини у колись рідній хаті на Тернопільщині саме в час як там мешканці прощали в останню дорогу теперішного господаря. В обох розмовах для преси проф. Б. Гаврилишин підкреслює, що створенням Міжнародного інституту менаджменту в Києві він хоче прислужитися рідній землі і що він хоча вже нераз побував в Україні хоче далі і далі тут приїздити в Україну, без якої, як каже, „мене нема".

О. Криса грав з великим успіхом у Клівленді

Клівленд. — В суботу, 3-го червня ц.р., відбувся в Клівленді незвичайно успішний концерт українського скрипаля Олега Криси, якому американська преса не щадила похвал при цій нагоді.

У щоденнику „Плейн ділер" музичний критик Вілма Солсбирі пише дослівно: „Великий дебют О. Криси в Клівленді позначився надзвичайним концертом в театрі коледжу в Пармі."

Рецензентка особливо захоплена виконанням твору сучасного композитора із СССР Альфреда Шіттке, що його він написав для О. Криси п.н. „Паганіні", який скрипаль виконав „з понадлюдським чуттям" і так прегарно, що слухачі просто заніміли зі захоплення. Не менш позитивно оцінює вона також сонату для скрипки і фортепіяну українського композитора Бориса Лятошинського та її виконання О. Крисою і його дружиною Тетяною Чекіною із „Великим відчуттям".

Першу сонату Бетговена і третю Брамсас для скрипки — традиційний репертуар, В. Солсбирі хвалить також у виконанні О. Криси як приклад дозрілого і незвичайного мистця.

Цікаві і не менш прихильні завваги у цій рецензії щодо відношення скрипаля до публіки. Вона пише, що концерт, який спонзорували три українські організації — молодеча Пласт, хор „Дніпро" і З'єднані Українські Організації Клівленду, слухала дуже численно зібрана публіка, яка не складалася із знавців музики. Але, — як описує вона, — коли незвична публіка почала бити браво після першої частини сонати Бетговена і О. Криса піднесенням смичка звернув її увагу — усі учасники дальше слухали цілу важку програму просто із запертим віддихом і нагородили мистця такими теплими та бурхливими оплесками і квітами, що він відплатився наддатками із композицій Паганіні і Сібеліюса.

ВИСТАВКА КАРТИН ПРОДОВЖЕНА

Ню Йорк. — Об'єднання Мистців Українців в Америці повідомляє, що виставка картин Олександра Костецького, гостя з Києва, продовжується до 25-го червня ц.р. Виставка проходить в галерії ОМУА, 136 Друга авеню, і є відкрита в будні від 6-8-ої вечора, в суботи і неділі від 1-ої по полудні до 8-ої вечора.

СОВЄТСЬКА ЕКОНОМІКА ПЕРЕБУВАЄ НА ГРАНІ КРАХУ

Москва. — Минулої п'ятниці у Москві відбулася пресова конференція економістів — депутатів з'їзду.

Московський кореспондент газети „Ню Йорк Таймс" Френсис Клайн звертає увагу на „надзвизайно безрадісний тон", яким були проникнуті всі виступи. Професор-економіст Владімір Тіхонов заявив, наприклад, що якщо у найближчий час не будуть прийняті рішучі заходи, Совєтський Союз може зустрітися з проблемою голоду.

Проф. Леонід Абалкін дещо політизував свій виступ, предсказавши, що якщо протягом двох років „економічне становище не буде вирівняне, до влади в країні обов'язково прийдуть праві сили". Л. Абалкін не вдавався у подробиці, які саме сили він має на увазі, однак заявив, що він сам не може передбачити нову форму державної влади, однак вважає її неминучою.

Інший відомий економіст, проф. Олєг Богомолов, назвав урядові пропозиції „непереконливими", бо вони ні трохи не передбачають поняття „приватної власности". „Без чіткого, ясного визначення права на приватну власність, — сказав професор, — робітники не мають уявлення про те, як вони можуть розпоряджатися своєю працею, яку вони віддають державі".

Економіст Ґеннадій Лісічкін, який виступив на пресовій конференції, назвав „заспокоюючими" заяви про те, що країна перебуває у передкризовому стані. „Ми у глибокій кризі, — сказав Лісічкін, — а друкування нічим не забезпечених грошей можна порівняти з призначенням алькоголіка на посаду директора винної крамниці".

Кореспондент „Ню Йорк Таймсу" Ф. Клайн повідомив також про збори, присвячені справам економіки, що відбулися того ж дня у московському Будинку вчених. Виступаючи на зборах, Віктор Бєлкін сказав: „Іноді я сумніваюся в тому, чи ми доживемо до наступної осени. Економіка все більше набуває каннібальських рис. Вона пожирає сама себе".

Клайн нагадує, що на самому початку роботи з'їзду народних депутатів економіст Гавриїл Попов запропонував стровити незалежну політичну групу, члени якої не згідні з рішеннями уряду і партійного керівництва. Незрозуміло, з яких міркувань Попов згодом відмовився від „фракціонізму".

СССР ВИЗНАВ ФАКТ НУКЛЕАРНОЇ КАТАСТРОФИ НА УРАЛІ

Москва. — У п'ятницю, 16-го червня, совєтське пресове агентство ТАСС вперше публічно визнало, що на Південному Уралі в 1957 році стався сильний нуклеарний вибух. Про обставини катастрофи повідомив на пресовій конференції перший заступник міністра середнього машинобудування Борис Нікіпєлов. За його словами, в районі заводу, який виробляв нуклеарні стрільна, стався вибух, викликаний перегрівом у сховищі радіоактивних відходів.

Як повідомляє ТАСС, в атмосферу було викинено радіоактивну хмару — 2 мільйони кюрі. 10,000 осіб були негайно евакуовані з районів підвищеної небезпеки.

Наслідки вибуху відчуваються досі. Екологічна активність в зараженій зоні відновилася лише в 1978 році, але заторкнула тільки 80 відсотків досі забороненої території. Решта 20 відсотків проголошені так званою „забороненою зоною". Радіоактивність, вод, рік, струмків та озер досі перевищує встановлений рівень небезпеки.

Як повідомляє ТАСС, дані про катастрофу трималися в таємниці з міркувань секретности, бо вибух стався на „підприємстві, що виробляло стратегічну зброю".

Ґорбачовська гласність при всій її очевидній користі, залишається однак дуже обмеженою. Нікіпєлов, наприклад, заявив, що інцидент 1957 року не привів до людських жертв, однак ще у 1972 році біохемік Жорес Медведєв, який проживає нині у Лондоні, повідомив, що в результаті південноуральської катастрофи загинули сотні людей.

Совєтський фізик Лєв Тумерман, який еміґрував згодом в Ізраїль, на початку 1960-их років в силу обставин попав в район, де стався вибух.

Авто, в якому їхав Тумерман, рухалося по просіці, обнесеній колючим дротом. „Місцевість, — згадував пізніше вчений, — нагадувала місячний ляндшафт. Нічого живого. Ні людей, ні корів, ні овець, ні собак — нічого. Зрідка вигорілі села, де на місці будинків збереглися лише димарі".

Катастрофа на Уралі давним-давно не була таємницею на Заході. Спеціялісти нуклеарної лябораторії в Овкріджі, Теннесі, відкрили, наприклад, що зі совєтських атлясів і географічних мап зникли назви 30 населених пунктів.

Дані космічної розвідки свідчать про будівництво системи каналів, мета яких — відвести ще не заражені води у безпечні райони.

Відбудеться з'їзд УЛТПА

Чикаго. — Тут в днях від 30-го червня до 3-го липня ц.р. відбудеться 23-ій з'їзд делегатів і 29-та наукова конференція Українського Лікарського Товариства Північної Америки. З'їзд-конференція відбуватиметься у Фор Сізонс готелі, 120 Іст Делавар вул., число тел. (312) 280-8800.

Програма з'їзду: реєстрація від 6-9-ої год. вечора у п'ятницю, 30-го червня, а в год. 9-ій вечора коктейл; субота, 1-го липня, реєстрація год. 8-ма ранку — 3-тя по полудні, наукові доповіді від 8:30 до 11:30 перед полуднем. Відкриття з'їзду год. 11-та до 12-ої; спільний полуденок від 12-ої до 1-ої; загальні збори делегатів від год. 1:30 до 4-ої по полудні, а в год. 7-ій вечора — коктейл, бенкет і баль; неділя, 2-го липня, Богослужби в українських церквах і оглядини міста; год. 6-та вечора товариська зустріч-вечеря і висвітлення прозірок з України (д-р Марія Слиж); 3-го липня, 8:30 до 12-ої в полудне доповіді; від 12-ої до 1-ої полуденок, а від 1:30 до 4-ої по полудні наукові доповіді; вівторок, 4-го липня, ділові наради і оглядини міста.

Помер Я. Несторук

Гартфорд, Конн. — У неділю, 18-го червня ц.р., тут помер довголітній касир 277-го Відділу УНСоюзу та заступник голови Окружного Комітету УНС Нової Англії Яків Несторук.

Панахида була відправлена у вівторок, 20-го червня о год. 7:30 вечора у похоронному заведенні Талярського, а похорони відбудуться в середу, 21-го червня, в год. 9-ій вранці в українській католицькій церкві св. Михаїла.

Появилася книжка про Белз і Белзьку землю

Ню Йорк. — Тут, цього року, з видавництва Об'єднання Надбужанців вийшла 165-сторінкова історична монографія Теофіла Коструби п.з. „Белз і Белзька земля". У підзаголовку ще пояснення: від найдавніших часів до 1772 року. Зредагувала це видання Надія Олійник.

У передмові від Об'єднання Надбужанців, між іншим сказано: „Надіємося, що українська громадськість зі щирим вдоволенням прийме це видання як засіб зміцнення до українського права до всієї Надбужанщини: старшому поколінню для пригадки, молодшому — для вивчення історичних фактів, а майбутнім нащадкам — для збереження пам'яті про славну Белзьку Землю, що була невід'ємною частиною великодержави українських володарів — Володимира Великого, Ярослава Мудрого, короля Данила і його наступників. Сьогодні, коли в Україні прискореними темпами наїзник проводить російщення українських міст і сіл та поступово знищує саму пам'ять українського народу про його славне рідне минуле, то ця наукова праця про Белз становить ще один важливий форпост на лінії української національної самооборони".

За цією книжкою треба звертатися на таку адресу: The Buh Valley Association, P.O.Box 1694, Bloomington, Ind. 47402.

Появилися „Книги буття Українського народу" М. Костомарова

Морріс Плейнс, Н.Дж. — Цього року видавництво Кирило Методіївського Братства випустило в світ 20-сторінковою брошурою передрук Миколи Костомарова (1817-1885) п.з. „Книги буття українського народу".

Від видавництва у вступному слові між іншим сказано: „В українській літературі поза Шевченковим 'Кобзарем' немає більшого твору, ніж 'Книги Буття Українського Народу', автором якого є Микола Костомарів. Цей цінний, здебільшого релігійно-історичний, матеріял, базований на св. Письмі пролежав в царських тайних архівах від 1847 р. до 1917 р. Повний текст цього твору появився на українському ґрунті лише 1918-го року, якого опублікував відомий дослідник Шевченка, проф. Павло Зайцев.

Звертатися за цією книжечкою можна на адресу органу Всеукраїнського — Євангельсько — Баптистського Братства: — „Післанець Правди", „The Messenger of Truth", 34 Park Place, Morris Plains, N.J. 07950.

„СОЛІДАРНІСТЬ" ЗНОВ ПЕРЕМОГЛА

Варшава, Польща. — У другій стадії виборів в Польщі лише одна четверта виборців пішла голосувати в неділю, 18-го червня ц.р. В цій другій частині виборів горожани мали рішати про долю тих кандидатів, які в першому голосуванні не дістали вамаганих 50 відсотків голосів.

Але тому, що рішалася доля проурядових кандидатів лише одна четверта із 27 мільйонів управлених до голосування осіб рішилася голосувати. Це є ще одною програною комуністичної партії, а рівночасно перемогою „Солідарности", кандидати, якої в першому голосуванні дістали подавляючу більшість. Тепер до рішення в другому голосуванні „Солідарність" мала лише дев'ять сумнівних кандидатів а це вісім до сенату і одного до сойму.

Хоча вислід цих других виборів не буде офіційно поданий до відома аж при кінці тижня, „Солідарність" є майже певна, що її сім кандидатів до сенату здобули вимагану більшість голосів. Цей сподіваний вислід других виборів дасть „Солідарності" 99 місць сенаті, який має право вето на ухвали сойму та вибирати що шість років президента Польщі. „Солідарність" здобула всі 161 місця у соймі, які приділено опозиції.

На підставі цих півофіційних звідомлень про вислід других виборів можна сподіватися, що багато із завзятих комуністичних провідників, включно із провідником партії на терені Варшави Янушем Кубасєвічем, програло свої місця у парляменті. Два інші партійці Богуміл Ференштайн, міністер житлових приміщень, і Манфред Ґоривода, член політбюра комуністичної партії, також втратили свої місця.

Зате в Ґданську вибрано Тадеуша Фішбаха, який хоча є колишнім місцевим політичним провідником, але в часі боротьби „Солідарности" із урядом в роках 1980-81 був прихильний цьому рухові. Також у Варшаві виграв у виборах Анджей Братковскі, комуністичний діяч, який є однак братом визначного журналіста із „Солідарности".

Українка-режисер з успіхом ставила польську п'єсу в Ню Йорку

В. Ткач дає інтерв'ю під час одної з проб.

Ню Йорк (О.К.). — У квітні 1989 року в експериментальному театрі Ню Йорку, відомому під назвою „Ля Мама", молода українська професійна театральна режисерка Вірляна Ткач поставила з успіхом п'єсу сучасного польського драматурга Іренеуша Ірединського „Вівтар поставлений собі".

Ця модерна п'єса, перекладена на англійську мову поляком Міхалом Кобялком, з виступом американських акторів, викликала, широке зацікавлення у театральних колах Ню Йорку, а з тим прихильні рецензії в американській театральній і польській пресі. Зокрема була нею зацікавлена польська публіка і преса, яка знала інші праці письменника і драматурга І. Іредииського, який недавно помер у молодому віці в досить невияснений спосіб. До виставлення п'єси „Вівтар поставлений собі" допоміг активно Польський театральний інститут.

Головну ролю письменника Петра грав актор ірляндського походження Дейвид Петрік Келлі, який на думку режисера — В. Ткач дуже добре зумів передати складну постать цього головного персонажу — Петра. Рецензенти зауважують, що у думках і переживаннях Петра багато автобіографічних моментів із життя автора.

П'єса — як завважують критики, — виїмково важка до виставлення тим, що більшість „акції" відбувається у роздумуваннях автора. Тому вони з похвалами висловлюються про спосіб розв'язки цієї проблеми, яку найшла Вірляна Ткач при допомозі свого мужа — Ватоку Уено, що підготовив дуже оригінальну та модерну постановку, яка у великій мірі причинилася до успіху цієї оригінальної п'єси. Рецензенти порівнюють сюжет „Вівтаря поставленого собі" до безсмертної проблеми Фавста, але також підкреслюють політичний момент, який сильно наголошений у змісті. Всі вони, однак, більше придають уваги вдалій режисурі В. Ткач і оригінальній постановці, що причинилися до успіху цієї вистави.

В. Ткач закінчила студії літератури і театрального мистецтва ступенем магістра в Колюмбійському університеті в Ню Йорку і працювала вже з рядом видатних режисерів, як наприклад, Сер Пітер Голл, Майкел Богданов, Вілфред Ліч, Андрей Сербан, Джордж

(Закінчення на стор. 3)

КАЗКА - ПАНТОМІМА

Нюарк, Н. Дж. — Музичне дошкілля при Українському Музичному Інституті під проводом Марти Шлемкевич-Савицької запрошує дітвору і дорослих на казку-пантоміму „Нова ляля". Постановка казки відбудеться в руханковій залі школи св. Івана Хрестителя в Неділю, 25-го червня ц.р., о год. 3-ій по полудні. Вписи до музичного дошкілля на шкільний рік 1989-90 вже можна полагоджувати, телефонуючи на число (201) 276-3134.

ДОПОВІДІ В. МОРОЗА

Кергонксон. — Заходом 89-го Відділу Союзу Українок Америки тут відбудеться в понеділок, 3-го липня ц.р., в церковній залі церкви Пресвятої Тройці о год. 7-ій вечора допозідь д-ра Валентина Мороза на тему: „Після Щербицького — хто?". Доповідь на ту саму тему відбудуться в неділю 2-го липня в Ґлен Стей в залі „Верховина" в 5-ій год. по полудні і у вівторок, 4-го липня, в Гантері в Ґражді в год. 4-ій по полудні.

ПОМЕРЛА М. КОЗАК

Дітройт. — Тут в понеділок, 19-го червня ц.р., померла на 85-му році життя Марія з Бортників Козак, дружина відомого мистця Едварда Козака (Ека).

У СВІТІ

ЗА ОСТАННІ ТРИ ТИЖНІ НЕ менш як 13,000 турецьких втікачів прибули в Туреччину з Болгарії. Вважають, що цей потік у найближчий час не зменшиться. „Болгари, мабуть, хочуть перевірити, чи в стані наша країна прийняти всіх, кого вони висилають. Вони відправляють сотню за сотнею через кордон, думаючи, що у нас не вистачить сил і можливостей забезпечити людей житлом і всім необхідним" — сказав в інтерв'ю кореспондентові АП міністер уряду Туреччини Іркумент Конукман. Він сказав, що тепер будуються містечка з наметів, де будуть мешкати ті, для яких покищо не знайшлося постійного житла.

МИНУЛОГО ЧЕТВЕРГА ВІЙСЬКОВИЙ СУД у Шанхаї засудив трьох робітників до смертної кари. В суботу його приклад наслідував військовий суд у Пекіні: там засуджені до страти ще вісім робітників. Пресове агентство Гсіньгуа повідомило, що засуджені до страти підпалювали авта і автобуси. Чи було це доказано у суді і, якщо було, то на підставі яких доказів, Гсіньгуа не повідомило. Агентство Ассошієйтед Пресс нагадує, що смертні присуди виконуються в комуністичному Китаї протягом кількох днів. Засудженого вбивають вистрілом з револьвера в потилицю. Засоби масової інформації підкреслюють, що досі до смертної кари суди засуджували лише робітників, хоч організаторами виступів за демократичні реформи і головними їх учасниками були студенти.

МИНУЛОЇ СУБОТИ ВРАНЦІ, ПРИ спробі піднятися у повітря з летовища Шоненфельд розбився літак совєтського виробництва ІЛ-62 східньонімецької летунської компанії „Інтерфлюг". Загинуло не менш як 17 пасажирів. Як повідомляє урядове пресове агентство АДН Східньої Німеччини, літак, який летів у Москву, взагалі не зміг відірватися від землі. Після розгону він вдарився в дерева, що оточують летовище, і, розколовшись, загорівся. Живими залишилися 10 членів залоги і майже 70 пасажирів. Точних дани пресове агентство не подає. На покладі літака було 11 совєтських громадян, по два пасажири з Італії і Польщі, один з Непалю, решта — громадяни Східньої Німеччини. Уряд не повідомив, хто саме загинув.

З УВАГИ НА КОНҐРЕСОВІ переслухання в справі статусу Пуерторіканського острова, у Сан Хуан, столиці Пуерто Ріко, відбулися масові демонстрації з дуже виразним і недвозначним анти-американським забарвленням. Бо, як можна сприймати палення американського прапора, викриків „Єнкі забирайтесь геть" та „Так за республікою", „Ні за кольонією". Переслуханнями займалися три сенатори — Беннет Джансон, демократ з Люїзіяни, Джеймс МекКлур, республіканець з Айдаго, і Даніел Мойниген, демократ з Ню Йорку. Вислухано думки про три альтернативи, які будуть подані до одобрення виборцям у плебісциті 1991 року.

В АМЕРИЦІ

У НЕДІЛЮ, 18-го червня ц.р., спікер Палати Репрезентантів Томас Фолі заявив, що сподіється узгіднення між білим Домом і Конґресом у справі підвищення мінімальної заробітної ставки. Бо, як відомо, минулого тижня президент Джордж Буш наклав своє перше вето якраз на законпроєкт Конґресу, в котрому пропонувалося піднести мінімальну ставку з існуючої 3.35 до 4.55 дол. на годину. Як твердить Президент і його дорадники, коли піднести мінінмальну ставку понад 4.25 дол. на годину то це спричинить втрату сотні тисяч місць праці. Спікер Фолі також признав й це, що немає потрібної кількости голосів, щоби уневажнити президентське вето, але він не сумнівається в тому, що доспільного порозуміння таки дійде. Всі ті завваги Т. Фолі висловив та телевізійній програмі мережі Ен-Бі-Сі „Зустріч з пресою".

ФЕДЕРАЛЬНИЙ УРЯД ПРИДІЛИВ 211 міл. дол. для Нюджерзької транспортової системи, які будуть асиґновані впродовж наступних трьох років. Ці фонди є призначені на відновлення пасажирських вагонів, направу рейок та інші важливі направи в транспортаційній системі стейту. Цю новину подала до загального відома речниця Нюджерзької транспортової системи Роз Шерідан.

НА КОНФЕРЕНЦІЇ посадників міст ЗСА проголосовано запропонувати Урядові президента Джорджа Буша підвищити податки, щоби здобути фонди для зменшення федерального дефіциту та для фінансування нових програм для міського населення ЗСА. Коли мова йде про міські програми, то в першу чергу говориться про наркоманство, а з тим і приміщення для засуджених продавців наркотиків, а щойно тоді про інші справи такі, як бездомність, опіка для дітей працюючих батьків і т.д.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302

Svoboda: (201) 434-0237 UNA: (201) 451-2200

Бюро УНС у Вашінгтоні: (202) 347-UNAW; (202) 347-8631 (факс.)

Postmaster: Send address changes to

"Svoboda", 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Tel.: (201) 434-0237, (201) 434-0807, (201) 434-3036

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Передплата на рік $40.00, на півроку — $22.00, на 3 місяці — $12.00
Для членів УНСоюзу $15.00 річно. За кожну зміну адреси — $1.00
Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda"

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Відлуння Чорнобиля

На вимогу громадськости в Україні вже вдруге опублікували карту зараженої цезієм-137 території Ровенської области.

Після першої публікації до редакції газети „Радянська Україна" почали надходити листи від громадян з вимогою частіше інформувати їх про стан забруднення території радіоактивними речовинами. Як повідомляють в газеті „Радянська Україна" з 7-го червня, інформація про заражені території береться на підставі проб ґрунту з наступним проведенням гама-спектрометричних аналіз та аеро-ґама-спектрометричного знімання, виконаних працівниками геологічного об'єднання „Аерогеологія".

Надалі газета публікуватиме карти зон радіоактивного забруднення в результаті аварії в Чорнобилі й по інших областях України.

Газета „Ленинское Знамя" з 13-го червня повідомила, що в навколочорнобильських районах з'явилися аномалії в розвитку рослин і гризунів. Про появу гігантських щурів газета не повідомила. Очевидно, влада, як завжди, оберігає народ від паніки. Однак про рослини пишуть дещо відвертіше.

„Хоч і є випадки генетичних порушень серед гризунів, що живуть у зоні радіоактивного зараження, та в цілому ніяких помітних відхилень в їхній поведінці не відзначено, — сказано у статті. — Окремі рослини здобули прикмети гігантизму, з'явилися гігантські зелені сосни, а листя тополі має сім дюймів у діяметрі. Тичинки в квітах часто розщеплені, а бруньки на деревах репаються значно раніше, ніж їм належить. Відзначено багато випадків ненормального розвитку гілок і листя".

Відзначено також багато випадків виродження тварин, коли народжуються сліпі або безногі телята, поросята тощо.

Жінкам, що жили, або й продовжують жити в областях з підвищеною радіяцією, лікарі забороняють народжувати дітей. От таке то відлуння катастрофи.

У ЖЕНЕВІ ВІДНОВИЛИСЯ ПЕРЕГОВОРИ у справі роззброєння між ЗСА і СССР. Вони продовжаться на тій стадії, на якій були перервані в кінці минулого року, коли Адміністрація Роналда Реґена здавала свої повноваження кабінетові Джорджа Буша. Коли в листопаді минулого року переговори перервалися, обі сторони оголосили, що договір про зменшення стратегічної збрßї готовий на 90 відсотків. Однак сторони підкреслювали, що решта 10 відсотків можуть виявитися найтяжчими.

НЕ ВИПРОБОВУЙТЕ НАРОДНОГО ТЕРПІННЯ!

(Відкритий лист В. Чорновола В. Щербицькому)

I.

Громадянине Щербицький!

Як багатолітній політв'язень часів так званого застою, коли Ви „Україну правили", один із активістів оббріхуваної Вами і партійною пропагандою Української Гельсінкської Спілки, врешті просто як український патріот, звертаюся до Вас із тюремної камери, куди мене запроторили відразу після Вашої вказівки на останньому Пленумі ЦК КПУ посилити боротьбу з екстремістами із УГС, звертаюся до Вас із закликом: Не випробовуйте більше народного терпіння! Забирайтеся геть!

Скупих тюремних аркушів не вистачить, щоб перечислити всі Ваші гріхи перед українським народом. Спробую назвати найбільші.

Добре усвідомлюючи, що народ без мови, без культури, без історії — уже не народ, а тільки аморфна маса придатна для будь-яких експериментів, Ви, доскочивши влади з яничарською запопадливістю почали нищити все українське в Україні. Ви засудили як націоналістичні нерішучі спроби Вашого попередника Петра Шелеста стримати процес русифікації України до повного підкорення її диктатові Москви. Вже на початку свого правління Ви демонстративно перейшли на російську мову спілкування з українським народом і повністю перевели на неї партійно-державний та господарський апарат по всій Україні, навіть у Галичині.

Про це страшне спустошення, якого за роки Вашого намісництва завдано українському шкільництву, вищій школі, науці, культурі, цілому духовному потенціялові нашої великої нації, досить говориться тепер і з трибун, і в офіційній пресі. Тільки ж кивають при цьому на безіменні сили застою, боячися простягнути перст у бік цеківського кабінету, де Ви чомусь досі возсідаєте. Бояться назвати основного натхненника, відьомського шабашу, розв'язаного одразу після одержання Вами від дорогого Леоніда Ілліча ярличка на київське князювання.

Винюхуючи і нещадно цькуючи все неординарне, талановите, національно окреслене, Ви підібрали собі гідну команду поплічників. Згадати хоча б таку одіозну фігуру, як присланий із Москви на заміну ліберальнішому попередникові головний кабінет республіки Віталій Федорчук, відомий майстер терору і провокацій, що сьогодні, після трудів неправедних, тішиться персональною пенсією в розкішній московській квартирі. Це Ви ввели його в бюро ЦК КПУ і зробили цього українського Берію 70-их років своїм найближчим соратником.

Скільки людських доль ви разом покалічили Сотні українських патріотів перепустили через тюрми, табори, заслання. Десятки активістів національного відродження шпурнули в пекло закритих спецпсихлікарень. Тисячі діячів української науки і культури зацькували, зламали, змусили злизувати догматичне шмаровидло із фельдфебельських чобіт, якими Ви топталися по живому тілі України.

На Вашій обтяженій невідкупними гріхами совісти замордовані чи покалічені в тюрмах, таємно вбиті, доведені до самогубства, передчасно зведені в могилу таланти, якими засвітилася б і найбагатша культура світу, — Василь Стус, Іван Світличний, Володимир Івасюк, Володимир Іванишин, Григір Тютюнник, Іван Миколайчук, Микола Лукаш... Це тільки відоміші з того трагічного списку.

Осквернені бездарними монументами святі київські гори.

Перетворений на зацвілі калюжі Дніпром.

Оповиті густим їдучим смоґом міста.

Обезлюднені села.

Отруєні і обезпліднені найродючіші в світі чорноземи.

Атомні бомби уповільненої дії на Поліссі і Поділлі, на Запоріжжі і в Таврії.

Порожні полиці крамниць, або кілометрові черги за найнеобхіднішим.

Культура провінціялізму і войовничого безкультур'я.

Знівельований людський натовп, що забув, якого він роду і якого народу... —

Ось наочні плоди Вашого злочинного господарювання в Україні, Володимире Щербицький! Кажу „злочинного", бо в дійсно правовій державі самого тільки Чорнобиля і масових гулянь та демонстрацій під насиченим радіяцією київським небом 1-ше травня 1986 року було б досить, щоб посадити Вас, організатора цього пропаґандистського людиновбивства, на лаву підсудних і послати на десяток років в один із тих концтаборів, куди відправляли Ви у благодатні для Вас брежнєвські часи цвіт української нації.

Та чого ж Ви ще чекаєте? Коли земля займеться під Вашими підошвами?

Я не такий наївний, аби думати, що з Вашим відходом Україні відразу розвидниться. Ви зробили все, щоб пішовши, залишитися, підібрали і піддресирували глибоко ешалоновану — від райкомів до ЦК — брежнєвську команду і пильно стежите за чистотою її рядів. Тому неважко передбачити на Вашому місці Щербицького №2 — такого собі Масола або Єльченка.

Закінчення буде.

Віра Ке-Плавущак

Рік української мови. Рік?

Мово рідна! 365 днів будуть у твою честь декламувати, співати, влаштовувати концерти, бенкети, говорити популярні фрази і посилювати свої „мовні арабески" найпопулярнішими кусочками поезій, написаними в іншому столітті, для інших обставин. А 366-го дня — повернуться до іншої теми і знову забудуть про твоє життя — Мово Рідна! Але, що можна сподіватися від людей, які живуть у вічному поспіху і, як струсі, бігають, але не літають, бо затяжкі на свої крила.

Рік Української Мови — а молодь на континентах, де живуть українці, вивчає гопаки, тропаки, дрібушки, коломийки, скаче, крутиться на голові, кидає ногами щораз вище, вивчає пісні старинні, нові, бадьорі, сумні, патріотичні, любовні, тужливі, ориґінальні, перероблені, а говорити українською мовою — хоч гинь-пропадай, не може ні до тата, ні мами, ні до Бога. Навіть ті, що покінчили українські школи з відзначенням — не можуть.

Українські школи! — Головні предмети навчання: Свято Миколая, День Матері, концерти, закінчення шкільного року, ґрадуаційний баль. В нашому місті (в Торонто) від якогось часу, кілька шкіл разом улаштовують ґрадуаційний баль, бо, чи замало ґрадуантів, чи замало проданих квитків — не знаю.

Українські школи! — Нема учителів!. Залишилася горстка сеньйорів, кілька майже сеньйорів і пару молодих нащадків колишніх ґрадуантів, які хочуть учити, але нема книжок, відповідних для сучасних дітей і сучасного життя. Кожний має надію, що допоможуть у цьому Шкільні Ради.

Шкільні Ради! — Діяльність Шкільних Рад має дві точки: ходити на засідання і збирати фонди. Збирати — на що? На цукерки для торби святого Миколая? На „зірокси", щоб копіювати старосвітські, нудні, не цікаві, банальні, з іншої ери з іншого світу матеріяли для школярів? А де фонди на опрацювання і видання відповідних книжок для сучасних українських шкіл? Не „перебовтаних" книжок з минулих століть, які не вспіли померти з минулими поколіннями, тільки книжок для дітей, які живуть тепер, коли сателіти облітають всесвіт, коли електроніка, солярна енерґія, енерґія атомного ядра перестали бути теорією, а стали способом життя.

Є кому опрацювати нову систему для науки в сучасних українських школах, є кому писати книжки, відповідні до сучасних педагогічних вимог і напрямів, але, на жаль, на це — нема фондів. Шкільні Ради щойно матимуть у цій справі засідання...

Українська мова пропадає на еміґрації не тому, що діти погані, що не хочуть учитися, тільки тому, що батьки живуть життям своєї молодости, що громада живе життям маленьких людей. Для них не потрібний Рік Української мови, тільки рік товчення води в ступі.

Д-р Франко Сисин

СПРАВА УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ НА АМЕРИКАНСЬКІЙ ВИСТАВЦІ В УКРАЇНІ

II.

Хоч можна мати зрозуміння для їхньої мети використання фондів на об'їзд якнайбільшої кількости міст, не конче можна схвалювати їхнє рішення нехтувати неросійськими мовами (дилема вибору між кількістю і якістю). Які не були б причини цього рішення, на виставці агенції буде вживатися російська мова як головний засіб порозумівання в Україні і буде ясно, що агенція користується українською мовою тільки для відчіпного, символічно.

Хоч треба протестувати проти практики й політики агенції, але одночасно треба докласти всіх зусиль для співпраці з нею, щоб зміняти цю практику й політику у ближчому й дальшому майбутньому. Пропозиція Шнайдера щоб група українців зустрілася з ним знову за місяць дає надію на тривалий діялог, який крок за кроком буде міняти ситуацію на краще. Як найкраще протидіяти теперішній ситуації і що можна зробити щоб її змінити?

1. Треба домогтися від агенції відповіді на питання, скільки українськомовних ґідів буде вислано до Одеси й Донецька. Треба запропонувати, щоб через перегрупування, у якому третє місто (Одеса) і четверте (Донецьк) опинилися у цій самій групі, можна буде максимально збільшити кількість українських перекладачів, їх повинно бути значно більше, ніж чотири особи, вислані до Києва на останню виставку.

2. Головний каталог повинен бути перекладений на українську мову.

3. Треба докласти всіх зусиль, щоб знайти україномовних спеціялістів, архітектів, митців і проєктантів виробів до участи у виставці в Одесі й Донецьку.

4. Українські організації повинні стати фундаторами семінарної програми на теми того, що агенція плянує показати на виставці в Донецьку й Одесі. Вона шукає приватних фундаментів на всі міста маршруту.

Тактика осягнення тих цілей повинна мати характер конструктивної і співробітницької конфронтації. Хоч треба висловити невдоволення зі способу, в який агенція запланувала обсадження виставки персоналом, асиґнувала фонди і вирішила пріоритети, але треба теж ясно сказати, що програма виставки дуже цінна і що далекосяжною метою є збільшення фондів на такі програми. Оскільки агенція вказує на фонди як на головну трудність, громада повинна спрямувати свою діяльність передусім на конґресменів і конґресові комісії, що займаються фондами. Критику політики агенції треба зрівноважити похвалою за програму виставки і за поширення контактів з Україною та всіма республіками Совєтського Союзу. Пропоную, щоб громада старалася здобути конґресову підтримку для обов'язкового збільшення вжитку української мови на теперішній виставці і вживання української мови як основної на майбутніх виставках на Україні. Залишаю моїм товаришам у вашінґтонських інформаційних бюрах заплянування стратеґії у Конґресі. Я подав би на увагу три потенційно ефективні способи дії.

1. Офіційним і неофіційним групам в Україні слід було б зорганізувати протести проти мовної політики агенції. Українська Гельсінкська Спілка повинна б зайнятися цією справою. Представники Товариства української мови ім. Шевченка (проф. Леонід Рудницький в ЗСА і Христина Фріланд у Канаді) повинні попросити відділи на Україні, щоб висилали петиції до Конґресу у цій справі. Свою опінію могли б також висловити Спілка письменників України та Рух.

2. Треба було б попросити Богдана Нагайла, керівника української редакції „Радіо Свобода", та Миколу Французенка, керівника української редакції „Голосу Америки", щоб повідомили про цю справу своїх слухачів в Україні.

3. Треба було б постаратися про підтримку від спеціялістів совєтознавства. Маю намір вислати мою ориґінальну заяву у цій справі колеґами, щоб попросити їх написати до Бруса Ґелба, директора агенції у цій справі.

Далекосяжною повинно бути політичне рішення. Конґресу, Державного департаменту та агенції, що українська мова буде головною при спілкуванні з Україною і з відвідувачами з України. Американсько-українська громада повинна вжити всіх своїх ресурсів для запевнення того, щоб ця нова політика була ефективно ведена. Треба докласти всіх зусиль, щоб помогти агенції у плянуванні контактів з Україною та в ширенні обміну.

Два роки тому українська громада показала свою ефективність у мобілізації протесту. Проте вона не виявила далекозорости у доведенні дії до логічного завершення. У добі все ширших контактів між Україною та ЗСА американсько-українська громада повинна створити нові організації і програми, щоб зайнятися тими контактами. Цим разом протест проти дій агенції повинен бути частиною ширшого пляну для забезпечення більших контактів з Україною та ширшого вжитку української мови в цих зв'язках.

Мандрівка у стародавній Київ

Як свідчить совєтський історик Б. Рибаков, Київ був центром торгівлі між Сходом і Заходом ще в XI-XII століттях.

Напрямок торговельних шляхів не вибирався довільно, а враховувалися особливості середньовічних сухопутніх доріг. Найінтенсивніше розвинулась торгівля після 1006 року, коли київський князь Володимир підписав з болгарами торговельний договір, в якому купцям ґарантували безпеку на території Руси.

В арабських письмових джерелах знайдено свідчення, що каравани рухалися два дні і долали відстань 70-75 кілометрів. Потім відпочивали, одночасно торгуючи в населених пунктах, розташованих на їхньому шляху. Гінець або вершник міг промчати з однієї столиці середньовічної держави до другої за 20 діб при допомозі постійної зміни коней. Купці проходили цю відстань за півтора-два місяці. З письмових джерел відомо, що таких караван сараїв для відпочинку купців на шляху від болгар до Києва було до двох десятків. Деякі з них уже знайдені археологами.

Цього року шляхом стародавніх караванів пройде експедиція Інституту археології АН УССР разом з працівниками Казанського інституту історії. Ця дослідницька подорож розпочнеться від села Білярськ у Таврії, з метою уточнити шлях, яким волзькі болгари потрапляли до Києва.

УРЯДОВІ ЧИННИКИ подали до відома, що завдяки меншому імпортові автомобілів та інших продуктів в парі з виїмково високим експортом американських виробів, торговельний дефіцит країни в квітні ц.р. значно обнизився. Це вже другий місяць підряд надвишка імпортів в порівнянні з експортами обнизилася до суми 8.26 біл. дол., що є на 13 відсотків менше, як у березні. Це вказує, що ЗСА починає чим раз більше конкурувати у виробництві на світовому ринку. Чиновники Адміністрації президента Джорджа Буша та багато економістів дуже вдоволені таким станом, бо це вказує, що таки іде до економічних поліпшень.

Олена Мовчан

СВЯТО 175-ЛІТТЯ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА В УКРАЇНІ

(Очима туристки)

Будапешт — Київ — Канів

II.

Нарешті, подолавши п'ятикілометрову віддаль, ми опинилися в підніжжі Чернечої гори, на верхівці якої розміщена могила та пам'ятник Т. Шевченкові. Впало в очі те, що вся ця околиця тепер виглядає без порівняння краще, ніж вона виглядала сім років тому назад, коли я останній раз тут була — не кажучи вже побудову місць, куди люди ходять в разі „фізіологічних потреб". Раніше в разі тих „потреб" відвідувачі ходили просто до лісу.

Але аби дійти до могили та пам'ятника, треба було вийти на верхівку Чернечої гори, з якої, згідно заповіту Шевченка, „було видно, було чути, і Дніпро і кручі"... І ми вийшли! 342 східців я нарахувала аж поки опинилася біля могили Тараса і звідки дійсно досить добре видно не тільки Дніпро і кручі, але й багато інших околиць того чудового шматочка нашої батьківщини.

Море синьо-жовтих прапорів

І хоч у неділю, 21-го травня, тисячі людей з усіх усюдів побували на могилі Великого Кобзаря в Каневі і зранку до вечора вислуховуючи музику, співи і промови більше і менше відомих творців та діячів української культури, проте найголовніша частина — завершення ювілейного свята відбулася на другий день — в понеділок, 22-го травня, в Києві біля пам'ятника Великому Кобзареві напроти Київського державного університету. Так само тисячі людей майже з цілого світу прийшли сюди аби вклонитися Кобзареві. І коли залунала пісня — „Ніч накрила очі мені молодому — несіть мене, лелеченьки, мертвого додому", в уяві багатьох присутніх напевно поставав отой останній шлях поета, яким він після смерти назавжди повертався додому на свою рідну Україну точно 128 років тому назад — 22-го травня 1861 року. Повертався на свою милу землю, до свого поневоленого народу. Тоді друзі й шанувальники Кобзаря, виконуючи його заповіт, несли незламного, нескореного співця, вкритого за козацьким звичаєм червоною китайкою, на береги Дніпра-Славута. А дорога на Україну — це дорога у бесмертя. Отже, це був травневий день Шевченкового повернення.

Звучить безсмертна мелодія „Заповіту". До підніжжя пам'ятника Т. Шевченкові лягають квіти всенародної пошани. Десь після п'ятої по полудні розпочинається мітинг, яким завершується Шевченківське свято. Серед багатьох промовців бачимо також багатьох гостей з інших країн. Подивугідним є те, що чимало з них — іноземних гостей — говорило досить доброю українською мовою. Ось деякі з них.

— Тарас Шевченко, як і Христо Ботєв, — сказав болгарський поет Кирило Кадійський, — вчить нас: без свободи і мови всякий народ приречений на забуття... Ми, болгари, переконані, що українському народові судилося бути великим народом. Як великий і геній Тараса Григоровича Шевченка.

— По тій дорозі, що її проклала Анна Ярославна, по дорозі, яку розширив Шевченко, ми прийшли до святих місць до Кобзаря, — сказав гість із Франції Еміль Крюба.

— Всіх нас об'єднує упевненість у тому, що обов'язково переможе правда, за яку боровся наш Ян Гус, за яку страждав ваш Тарас Шевченко, — сказав чехословацький поет Ярослав Голоубек.

Про народну любов і шану до українського поета-Прометея та широку популярність його творчости говорили вірменин Левон Міріджанян, білорус Сергій Закоников, Лідія Григор'єва та інші.

Так, Шевченко передовсім національний поет. Але своїми геніяльними творами він зробив неоцінимий внесок також у скарбницю світової культури. Своїми ідеями, своїми проповідями свободи, правди і справедливости він наблизив до себе народи, що живуть навіть на далеких континентах, став їм близьким і зрозумілим — такою була провідна думка, що звучала у виступах професора Гарвардського університету Юрія Грабовича, перекладача з Японії Ендо Тецуо, поетеси Віри Вовк з Бразилії, Петра Жура з Ленінграду, Івана Драча з Києва.

— Хоч сьогоднішні урочистості, — сказав голова республіканської комісії в справі проведення Всесоюзного Шевченківського літературно-мистецького свята поет Борис Олійник, — випали на день похорону Тараса на українській землі, та колір жалоби поступається малиновому кольорові надії. Ми довго йшли до цього дня і таки домоглися, щоб він був відзначений належним чином. І в цьому я вбачаю, що ми не юрба населення, а нація. Шевченко не дав нам забути, що ми українці — і вже цим він безсмертний. І давайте вклонимось нашому духовному батькові.

І ось, раптом бачу щось незвичайне... З величезної маси людей, які обступили пам'ятник і далеко від нього, раптом підіймається на патичках ліс синьо-жовтих прапорів... Подекуди також появилися синьо-жовті прапорці більшого розміру. Ліс синьо-жовтих прапорів у столиці України — Києві! Тих самих прапорів, які подібно, як і тризуби, є символом української національно-державної самостійности! Та ж чогось подібного тут напевно не було видно протягом останніх 70 років, тобто, від років української незалежности 1918-20 років. Значить, ми є свідками нового етапу відродження національної свідомости українців і на цій підставі національної незалежности! — Чи це є дійсність чи тільки сон?...

Але, видно, окупаційний режим цього вже не сподівався. А тим більше, коли натовп вибухнув вигуками: „Слава! Хай живе самостійна українська держава!" і т.д.

Тут нерви влади вже не витримали. Бачу як кілька кеґебівських „молодчиків" кинулися на юнаків, які тримали синьо-жовті прапори, і почали їх тягнути донизу. Натовп на мить занімів, але швидко зорієнтувавшись, в чому справа, вибухнув люттю і швидко звільнив хлопців з лап кеґебістів, які тягли наших хлопців до свого автобуса. „Ганьба! Фашисти! Сталінці!" — чую голоси з натовпу.

Настала криза. Десь звідкись вибігло кілька десятків „молодчиків" в жилетах, шоломах та з кийками, і кинулися на людей. Такого Київ напевно вже давно не бачив і не знав. А це ж було свято. Біля пам'ятника одиноко завивав хор.

Гнівний натовп зібрався іти до міліції визволяти хлопців, яких ще перед тим було заарештовано. Начальство марно намагалося заспокоїти людей. Нарешті, приїхав заступник міністра внутрішніх справ. Він пообіцяв, що всіх буде випущено. І, на диво, він не збрехав. Незабаром привезли хлопців і люди понесли їх на руках із вигуками „Слава!".

Ще чую кілька промов. Один із затриманих, піднявши потоптаного і порваного портрета Т. Шевченка, сказав: „Цього портрета Т. Шевченка вирвав у мене з рук міліціонер із криком: „что — самостійності захател? Зібгав портрета і кинув на землю. Така в нас демократія".

Іду далі в натовп і чую, як дискутуючи між собою, один з учасників свята каже до другого: „За умов однопартійної системи, ніяких радикальних змін добитися не вдасться. Тільки багатопартійність забезпечить успіх перебудови".

Ще інший збудженим голосом викрикує: „Товариство, годі боятися! Ми вже довго мовчали! Не бійтеся нікого, будьте сміливими!"

А поза спиною чую захриплий голос ще іншого учасника цієї незабутньої зустрічі біля пам'ятника Т. Шевченкові в Києві: „Хай живе народний рух! Берімо приклад з Прибалтики! Вимагайте конфедерації! Вимагайте самостійности!"

Або ще таке. Біля фонтану до „жовто-блакитника" один тип звернувся з таким питанням:

— „Скажіть, а чому ви несете саме цей прапор?" — На це той почув таку відповідь:

— А який треба нести — червоний? Червоний прапор хай інші несуть! А цей синьо-жовтий, споконвічно наш український.

— Але ж він у Петлюри був, — не вгавав невідомий тип.

— А хто вам сказав, що Петлюра — ворог? — відповів йому „жовтоблакитник". — Він, Петлюра, справжній син українського народу. Історію треба знати!

Проштовхуючись до більшої групи людей, якийсь чоловік у ясній сорочці вигукує:

— Послухайте, що я вам скажу. Партія почала перебудову і тому нам треба консолідації, а не конфронтації!

— Ця партія, — зразу ж відповідає йому з боку вже

(Закінчення на стор. 4)

Розпочалася праця над австралійським томом ЕУД

Тритижнева поїздка проф. Василя Маркуся, головного редактора Енциклопедії Української Діяспори (ЕУД), по Австралії завершила успішні підготовчі роботи над редакцією IV тому цього проєкту, що буде присвячений головно українському поселенню в Австралії.

Д-р В. Маркусь побував в Австралії в днях 11-31-го травня 1989 року та відвідав українські громади в Мельбурні, Сіднеї, Канберрі, Аделаїді та Брізбейні. У всіх цих осередках гість з Америки мав зустрічі з громадянством і доповідав про Енциклопедію Української Діяспори та справу її редагування й видання. Зібрані висловили велике зацікавлення цим новим проєктом та заявили свою підтримку. Особливу опіку і спонзорство над австралійським томом прийняти на себе Наукове Товариство ім. Шевченка (голова д-р Роман Микитович) та австралійський Комітет Фундації Приятелів Енциклопедії Українознавства (голова мгр Юрій Семків).

В час своєї поїздки головний редактор відвідав українські церковні (католицькі та православні) осередки та їх діячів, які також висловили підтримку проєктові. 13-го травня проф. Маркусь взяв участь у XIX з'їзді делеґатів Союзу Українських Організацій Австралії та звернувся зі словом привітання до учасників. Цей з'їзд прийняв схвальну резолюцію стосовно ЕУД та закликав усі свої складові частини підтримати проєкт ЕУД. Окремо д-р В. Маркусь стрічався та провів ряд нарад з керівними громадськими діячами в Мельбурні, президентом Ради Українських Кооператив Австралії інж. Мирославом Болюхом, головою СУОА Михайлом Моравським та головою Української Громади Вікторії Степаном Романовим.

В. Маркусь, що є також членом президії НТШ в Америці та директором Історично-філософічної секції НТШ, зустрівся з членами НТШ в Мельбурні (12-го травня) та Сіднеї (20-го травня), де доповідав на тему „Українська наука в діяспорі та проблеми нашої наукової політики". В обидвох осередках він відвідав лекторат українїстики при університеті Монаша та Центр Українських Студій в Університеті Макворі.

В Монаському університеті проф. Маркусь мав доповідь-семінар для викладачів і студентів на тему „Останні совєтські вибори і совєтський парляментаризм". Цю доповідь спонзорували департаменти політичних наук і славістики і в ній взяло участь біля 40 осіб.

Проте більшість часу під час цієї поїздки було присвячено справі австралійського тому ЕУД. Редактор стрінувся з рядом вже заанґажованих і потенційних робітників; так само відбуто в цій справі низку вужчих і ширших нарад. Головна цілоденна конференція відбулася в суботу, 27-го травня, в Мельбурні, на яку прибули також співробітники з Канберри, Сіднею та Аделаїди. Разом взяло участь 15 осіб. Цю конференцію зразково підготовив д-р Марко Павлишин, викладач українїстики в університеті Монаша, заступник редактора австралійського тому ЕУД.

Обговорено характер і специфічности ЕУД, оформлено редакційний комітет, визначено відповідальних за окремі галузі чи територіяльні комплекси, а головно — прийнято католог гасел, визначено їх приблизний розмір та автуру. Так само устійнено календар праці, намічаючи редакційне закінчення IV тому ЕУД на кінець 1990 року. Заанґажовано для допомоги заступникові редактора, д-рові Павлишинові, секретарську силу, а комунікація між мельбурнською редакцією та головною редакцією в Чикаґо буде реалізуватися за допомогою машини факс. В члени редакційного комітету входять наступні особи (в дужках подано ділянки чи територіяльні округи, за які вони відповідають): М. Болюх (Вікторія, суспільні організації), д-р Іван Ващишин (Південна Австралія), Юрій Венгльовський (суспільне життя), д-р Ігор Гордіїв (соціологічні питання, Нова Південна Валія), д-р Любомир Лаврівський (політичне життя, австралійсько-українські зв'язки), д-р Роман Микитович (наукове життя, Столична Територія Австралії), Дмитро Нитченко (література), М. Павлишин (мистецтво, театр, література), інж Роман Павлишин (Квінсленд), Дмитро Пирогів (спорт), Степан Радіон (Православна Церква, преса і видавництво), Тетяна Сліпецька (освіта і шкільництво), Лідія і Зенон Ростеки (Південна Австралія), Дарія Федевич (бібліографія), о. Мітрат Іван Шевців (Католицька Церква). Передбачено ще кількох інших членів редакційного комітету, до якого дав згоду увійти також Владика Іван Прашко, та буде запрошено до кунсультації Архиєпископа Володимира Діловича, який приїжджає невдовзі до Австралії як правлячий ієрарх УАПЦ. До комітету входить також Ю. Семків від Фундації Приятелів ЕУ.

Подаємо адресу редакціє в Мельбурні, як також головної редакції в Чикаґо: Encyclopaedia of the Ukrainian Diaspora, Dept. of Slavic Languages, Monash University, Clayton, Viktoriy 3168; tel.: (03) 565 2251; Encyclopaedia of the Ukrainian Diaspora, 2247 West Chicago Ave., Chicago, Ill. 60622.

Н. Н.

ВСІ УКРАЇНСЬКІ ДІТИ ДО УКРАЇНСЬКИХ ШКІЛ!

Пам'яті о. М. Вояковського

Українська Католицька Церква в Західній Україні мала багато визначних священиків, які були не лише добрими душпастирями, але й організаторами громадського життя і то під кожним оглядом, починаючи від „Просвіти", „Рідної Школи", „Сільського господаря", „Маслосоюзу" та „Українбанків". Не бракувало також між тими душпастирями провідних діячів і на політичній ниві, поки їх в більшості не заступили правники чи учителі середніх і народних шкіл. Цей період нашого збірного життя, в якому духовенство відограло визначну ролю, ще чекає свого літописця, щоб віддати належну дань тим, що часто без великого розголосу трудилися в ім'я Божої і національної правди.

До таких видатних духовників Галицької волости в половині цього сторіччя на рідних землях, а в другій половині на еміґрації, належав о. Микола Вояковський. Походив він з давньої священичої родини Вояковських гербу „Брохвіч". Він народився в селі Богданівка Скалатського повіту, де його батько Сильвестер був місцевим парохом та невтомним організатором Скалатщини. Мати також з давнього священичого роду Білинських. Школи закінчив у Тернополі, а матуру здав у Станиславові. Вже з 1-го січня 1917 року юнак вступив до УСС-ів, а згодом в УГА. Як командант 9-го гарматного полку у ранзі поручника брав участь в боях з Галерівцями над Гнідавою. Після нашої програної Микола Вояковський змінив меч на хрест. Він закінчив богословські студії у Львові і після одруження з Анною Юлією Левицькою, дочкою о. Юліяна Левицького, був висвячений Слугою Божим Митр. Андреєм Шептицьким 5-го квітня 1925 р. в храмі св. Юра у Львові.

Як молодий енергійний душпастир він обслуговував різні парохії, а найдовше був парохом у с. Стардче під Львовом. Всюди він провадив не тільки зразково свою парохію під оглядом духовного росту, але також працював на громадській ниві. Він організував хори і розвивав культуру церковного співу. Проф. Ярослав Пастернак з рамени НТШ у Львові провів у парохії Страдче археологічні розкопки і о. Вояковський на основі тих розкопок видав історично-археологічний нарис про парохію Страдче.

З приходом большевиків о. Вояковський з доручення Митр. Андрея перейшов на працю при парохії св. Варвари у Відні, а згодом на душпастиря наших робітників на терені Судетів. Будучи у Відні він вписався до Віденського університету, де студіював славістику, філософію та історію слов'ян.

Ще на рідних землях о. Вояковський, маючи легке перо, часто дописував до різних журналів і часописів як: „Поступ", „Нива", „Новий Час", „Мета", „Нова Зоря", „Правда", а після приїзду до Америки до „Шляху", „Америки" і до „Нашої Мети" в Канаді, як також до „Записок ЧСВВ" у Римі.

Отець Вояковський є автором кількох томів проповідей, з яких деякі появилися ще у Львові. Вже на еміґрації в Німеччині видав книжку „Про почитання Пресвятої Богородиці Цариці України" (німецькою мовою). В Мюнхені видав під редакцією Т. Курпети збірну працю „Поклін Марії", в якій помістив свою статтю „Про почитання Божої Матері в Україні" (1947). В 1965 р. видав книжку „Шляхами наших прочан" (Філядельфія). На еміґрації видав три томи проповідей на неділі і подвижні свята (1949) і проповіді на неподвижні свята і неділі цілого року (1954). Останню збірку проповідей під заголовком „Бодрітесь, я побідив світ" видав у 1969 р.

Рік перед смертю о. Воянський видав невеличку книжечку споминів і настроєвих есеїв „А те, що минуло..." Отець Вояковський багато пережив, на різних постах працював і тому ці спомини читається не без зворушення. Він описує патріярхальний дім свого активного батька Сильвестра, згадує про приїзд до батьківського дому проф. Михайла Грушевського, який був одружений зі сестрою його батька Марією, відомою діячкою у Львові і Києві. Марія з Вояцьких була вірною співробітницею свого великого чоловіка, дописувала до Літературно-Наукового Вісника, була членом Центральної Ради і згодом ділила долю і недолю свого чоловіка. Померла в 1953 році. Отець Вояковський рішуче заперечує, ніби Грушевський був масоном чи антирелігійною особою. Ці спомини мають не тільки цінність як мемуарна література, але й історично — побутова.

Треба відзначити працю о. Вояковського на пості Апостольського візитатора українців католиків в Німеччині. Тут він виявив себе, як знаменитий організатор та ревний душпастир. Тисячі наших вірних опинилися на терені Німеччини. Над ними спершу мав опіку о. прелат д-р Петро Вергун перед розвалом Німеччини. Однак о. д-р Вергун вирішив не покидати свого посту в Берліні і впав жертвою большевицького окупанта. Його арештували і вивезли на Сибір, де він помер, як ісповідник віри, несучи духовну опіку засланцям католикам і православним.

Заступником на південну Німеччину о. Вергуна був о. Вояковський. Він зразу взявся до організації церковного життя під всіми окупаційними зонами. Для всіх збірних пунктів біженців о. Вояковський призначував душпастирів, так що ні один табір не був без духовної обслуги. Усіх священиків, що виїхали на еміґрацію з усіх галицьких і закарпатських епархій, було коло 300. В більших таборах було часом по кількох священиків, які були призначені, як парохи, сотрудники, чи катехити у школах. В короткому часі о. Вояковський наладив душпастирську опіку над всіми втікачами. Він дуже скоро сконтактувався з Апостольською столицею. А тому що комунікація між державами ще не була наладнана, о. Вояковський вибрався туди через Альпи, як тоді казали, через „зелену границю". Там одержав відповідні інструкції і повновласті та допомогу для наших вірних.

У Римі перебував уже Єпископ Іван Бучко, який в першій стадії допомагав о. Вояковському в тих контактах з Апостольською столицею. Великою заслугою було й те, що Апостольський візитатор о. Микола Вояковський взявся до організації духовної семінарії для колишніх студентів галицьких і закарпатських семінарій, які опинилися поза Батьківщиною, і для нових, які зголосилися до семінарії. Щасливим збігом обставин на еміґрації були деякі професори з богословської академії у Львові (о. д-р митрат Василь Лаба, о. д-р Богдан Липський, о. д-р Іван Гриньох). Заанґажовано також деякий священиків, відомих зі своєї душпастирської та наукової праці: о. д-р Володимир Маланчук, ЧНІ, о. Петро Голинський, о. Зеновій Нарожняк, о. д-р Михайло Сонуляк, а зі світських були запрошені проф. Василь Лев, Василь Ленцик, Богдан Лончина, Юрій Студинський, ректор Іван Мірчук, Кирило Годованець, Роман Левицький. Ректором був о. Олександер Малиновський, колишній віцеректор духовної семінарії у Львові, згодом Апостольський візитатор Лемківщини. Хор провадив відомий скрипаль В. Цісик.

Цінну пам'ятку залишив о. Вояковський виданням „Шематизму Духовенства Української Католицької Церкви в Німеччині" накладом Апостольської візитатури в Мюнхені-Пазінгу, 1947. Заходами о. Вояковського започатковано видання тижневика „Християнський Голос", якого редактором був спершу д-р Іван Німчук, колишній головний редактор „Діла у Львові, а співробітниками були д-р Степан Баран, ред. Данилевич, д-р Лончина, д-р Петро Ісаїв, а також дописували деякі професори УВУ. Отець Вояковський видавав „Вісник Апостольської Візитатури", літургічні книги, Папську Енцикліку з нагоди 350-ліття Берестейської Унії. Дійсно треба подивляти, що в таких тяжких обставинах скитальщини цей ревний священик міг стільки доконати.

Отець Вояковський переїхав у 1949 році до Америки і з такою самою посвятою працював на парохіях в Бруклині, Баффало, Коговз, а помер в парохії св. Духа в Північному Бруклині. Похований на цвинтарі св. Духа в Гемптонбурґу. За життя на цьому терені його належно недоцінювали. Але його належно оцінив ще в Україні Слуга Божий Митрополит Андрей Шептицький, який наділив його ще в 1932 році крилошанськими відзнаками, бо бачив в о. Вояковському ревного робітника як на церковній, так і на народній ниві. Нехай оцих кілька рядків буде виявом вдячности і признання за його жертвенну працю в найбільш несприятливих обставинах.

Василь Ленцик

Українка...

(Закінчення зі стор. 1)

Ференч та інші.

Тепер, деякий час В. Ткач зв'язана із експериментальним театром „Ля Мама", який має в Ню Йорку вже добре вироблене ім'я.

У липні цього року В. Ткач виїздить до Бразилії, конкретно до Ріо де Жанейро, де буде брати участь у Мистецькому фестивалі разом із Джералдіною Фіцджералд у експериментальному відео-театральному дійстві (life-videoperformance), до якого сценарій написала саме В. Ткач. Експепимент має назву „Поворот автохтонів", і буде получений також із малюванням.

19-го червня 1989 року померла з туги за Україною

МАРІЯ КОЗАК з Бортників

дружина ЕКА — ЕДВАРДА КОЗАКА

проживши 84 роки.

Ділимося сумною вісткою з Ріднею, Приятелями і Знайомими, що дня 19-го червня 1989 р. по тяжкій недузі упокоїлася у Бозі на 94-му році життя наша Найдорожча МАТИ, БАУНЯ І ПРАБАБУНЯ

бл. п.

МИХАЙЛИНА СІЧИНСЬКА

з дому ОРИСІК

хористка української республіканської Капелі Кошиця.

ПАНАХИДА буде відправлена в середу, 21-го червня 1989 р. о год. 6-ій веч. в похоронному заведенні М. Насевича, Franklin і Brown St., Філядельфія, Па.

ЗАУПОКІЙНА ЛІТУРГІЯ в четвер, 22-го червня 1989 р. о год. 9-ій рано в митрополичім соборі Непорочного Зачаття Пречистої Діви Марії у Філядельфії, Па.

ПОХОРОН на українському православному цвинтарі св. Андрія Первозванного в С. Бавнд Бруку, Н. Дж.

У глибокому смутку:

син — ЯРОСЛАВ з дружиною МАРІЄЮ
донька — ОКСАНА ШАНДОР з мужем ВІКЕНТІЄМ
внуки —
ІВАН ШАНДОР з дружиною ЛІДІЄЮ
БОГДАН ШАНДОР з дружиною МАРІЄЮ
АНДРІЙ СІЧИНСЬКИЙ з дружиною ТЕРЕСОЮ
правнуки — ХРИСТИНА, АЛЕКСАНДЕР, МИКОЛА
ближча і дальша Родина в Америці та Україні

В ДЕСЯТУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ
18-го червня 1979 р.

бл. п. д-ра

ОСИПА КОРОПЕЯ

складаємо 500.00 долярів
на HARVARD UNIVERSITY — UKRAINIAN STUDIES FUND
Massachusetts Avenue, Cambridge, Mass. 02138

д-р ОЛЬГА КОРОПЕЙ — дружина
ОКСАНА СЛИВКА — донька з Родиною
Полковник ОЛЕГ КОРОПЕЙ — син з Родиною

В СОРОКОВИЙ ДЕНЬ ВІДХОДУ У ВІЧНІСТЬ
Незабутнього Батька і Дідуся

бл. п.

ФЕДОРА СТЕЦЬКА

будуть відправлені

СЛУЖБИ БОЖІ:

24-го червня 1989 р., о год. 7-ій рано
в церкві Св. Хреста, Асторія, Н. Й.
Св. Івана Хрестителя у Виппані, Н. Дж.

Благовіщення Пресвятої Богородиці, Фреш Медов, Н. Й.

Просять про молитви за спокій Його душі:

дочка — ОЛЬГА
внуки — ІГОР і ІРУСЯ

В ПЕРШУ НЕВИМОВНО БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ
відходу у Вічність
Нашої Найдорожчої Дружини, Мами, Бабуні і Сестри

бл. п.

МАРІЇ АНДРІЮК з роду Паневник

будуть відправлені

СЛУЖБИ БОЖІ і ПАНАХИДИ

в понеділок, 26-го червня 1989 р.

у наступних Божих храмах:

церква св. Івана Хрестителя в Нюарку о год. 6.45 рано
церква св. Івана Хрестителя у Виппані о год. 7.00 веч.
в неділю 2-го липня 1989 р. відслужиться Панахида на гробі Покійної і ПОСВЯЧЕННЯ ПАМ'ЯТНИКА о год. 12.30 по пол. на цвинтарі св. Андрія в С. Бавнд Бруку, Н. Дж.

Просимо в цих днях помолитися разом з нами за її душу.

В глибокому смутку:

Муж — АНДРІЙ з РОДИНОЮ

З глибоким жалем і смутком ділимося з Родиною, Приятелями і Знайомими сумною вісткою, що в неділю, 18-го червня 1989 р. упокоївся у Бозі на 92-му році життя наш Найдорожчий і Незабутній Муж, Тато, Дідусь і Прадідусь

бл. п.

ІВАН КАЛІТАН

нар. 24-го листопада 1897 р. в селі Сердиця, Львівської области.

ПАНАХИДА в середу, 21-го червня 1989 р. о год. 7.30 веч. в похоронному заведенні Насевичів при 109 E. Tabor Rd. Філядельфія, Па.

ПОХОРОН в четвер, 22-го червня 1989 р. о год. 9-ій рано з того ж заведення до церкви св. Йосафата, а відтак тіло Покійного буде зложене на цвинтарі св. Марії у Факс Чейс, Па.

Горем опечалені:

дружина — КАТЕРИНА
дочка — АННА ІГНАТЮК з мужем ІВАНОМ
дочка — МАРІЯ ОСТАПОВИЧ
внуки — ІВАН КАЛІТАН з дружиною МАРЛИН
ІРЕНА, РОМАН, ХРИСТЯ ФТОМИН з мужем СТЕФАНОМ
правнуки — КЕМ, СОНЯ, ВІРА і СТЕПАНЦЬО
брат — СТЕФАН з Родиною Львів, Україна
сестра — ВАРВАРА з Родиною Львів, Україна.

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

Ділимося сумною вісткою з Ріднею, Приятелями і Знайомими, що з волі Всевишнього 17-го червня 1989 р. несподівано відійшов у Вічність наш Найдорожчий Муж, Батько, Дідуньо і Прадідуньо

бл. п.

ВОЛОДИМИР БЛАШКІВ

нар. 11-го червня 1912 р. в селі Потелі, район Борислав

ПАРАСТАС І ПАНАХИДА, 19-го червня 1989 р. о год. 7.30 веч. в похоронному заведенні Mc Cully 237 Patapsco Ave., Балтимор, Мд.

ПОХОРОН у вівторок, 20-го червня 1989 р. о год. 10-ій рано з церкви св. Петра і Павла в Куртіс Бей на цвинтар св. Михаїла в Балтимор, Мд.

У великому смутку:

дружина — АННА
донька — ВІРА БІЛАН з чоловіком МИРОНОМ і синами ЛЕВКОМ і ВЛОДКОМ з Родинами та внуком СЛАВКОМ в Україні.
син — ЯРОСЛАВ з дружиною СТЕФОЮ та дітьми ОКСАНОЮ й ІГОРЕМ з Родинами в Україні
син — ІГОР
син — ДАНИЛО з дружиною ДАРІЄЮ
шваґерка — МАРІЯ ЗУБКО з чоловіком ВАСИЛЕМ в Австралії
свати — ЗАХАРКО МИХАЙЛО і АННА
ближча і дальша Родина в Америці, Україні й Австралії.

Тенісові турніри на Союзівці

Тенісова ланка УСЦАК подає до відома, що на літній сезон на Союзівці заплянувано такі турніри:

8- 9-го липня — УСЦАК-Схід
12-13-го серпня — Подвійні ігри
1- 4-го вересня — Крайові чемпіонати УСЦАК
16 і 17 вересня Пласт „Чорноморці" Подвійна гра
7- 8-го жовтня — КЛК.

Виставка українських мистців і майстрів прикладного мистецтва у Пармі

Заходами Окружної управи СУА, Відділів в Огайо, з нагоди 30-ліття її існування, відбулася від 5 до 7-го травня ц.р. в приміщеннях залі ім. Митр. Шептицького у Пармі, Огайо, перша весняна виставка українських мистців та мисткинь і майстрів різноманітного мистецтва з Огайо і Західньої Пенсильванії.

Головою Окружної Управи СУА в Огайо є Ірина Свистун з Ірі, Па., а діловий комітет складався з таких осіб: Оля Дем'янчук — голова, Дозя Кріслата — заст. голови, Дарія Городиська — культурно-освітня реф., Марія Гечер і Анна Тарновська — фінанси і каса, Іванка Шкарупа — секретарка, Люда Гроссман — реклями, Люба Боднар — виготовлення дижурів. Дарія Басалик, Ліза Кусяка і Орися Залойна — буфет та ряд пань, які помагали у влаштуванні і успішному переведенні цієї імпрези. У виставці взяло участь 20 мистців і мисткинь, а саме: С. Демчук, М. Дідич, І. Добромильська, М. Федьків, В. Гбур, В. Гловач, Я. Ґрінвальд, В. Ґроссман, Л. Дмитрик-Ґудз, Л. Янович, Д. **Кульчицька, Г. Любінська,** Т. Осадца, А. Перейма, Н. Раковська, Р. Раковський, В. Свириденко, А. Вовк, Н. Винярська і Д. Зварич. Їх твори віддзеркалювали різні мистецтва: малярство олії, акварелі, графіка, мистецька фотографія, гончарство, ювелірні вироби, емалія, дереворізьба, традиційні стилеві писанки, вишивки, гердани-силянки тощо.

Відкриття виставки відбулося у п'ятницю, 5-го травня увечорі. Голова Ділового Комітету Оля Демянчук у своєму вступному слові привітала гостей, голову СУА Ірену Свистун, а передовсім гостю Ярину Тимошенко, доньку знаного поета і письменника Бориса Антоненка-Давидовича. Я. Тимошенко прибула до ЗСА зі своїм хворим сином, який тепер переходить лікарські бадання. Пані Ярина замешкала у домі голови СУА Ірини Свистун в Ірі і завітали на виставку. **Опісля Дарія Городиська, культурно-освітня референтка представляла поодиноких мистців і мисткинь та** попросила гостей до смачного буфету на перекуску. Виставку відвідало біля 300 осіб і відвідувачам подобалися окремі експонати та дуже позитивно оцінювали старання і працю Ділового Комітету. Та продаж експонатів була зовсім задовільною і вже є голоси і прогнози до другої, наступної виставки. Треба згадати, що при кінці імпрези мала місце цікава виграша льосів. Відомий мистець Володимир Свириденко подарував на ту ціль 3 власні образи зі серії Шевченка вартості коло 450 дол. Мистець Дідич подарував на виграшу в різьблених рамках образ Божої Матері, а Течер, член Ділового Комітету, куплену нею картину мисткині Ґрінвальд.

Такі і подібні виставки є дуже корисними і будуючими і то у двох аспектах і ми себе удуховлюємо, подивляємо та вчимося тих тонкощів та нюансів мистецтва і насолоджуємося їх тематикою, часто пов'язаною з нашим славним минулим, культурою, історією, а також даємо моральну і матеріяльну підтримку іскру самим мистцям і мисткиням в їх нелегкій, наполегливій і конструктивній праці. Як інші культурні народи оцінють мистецтво може послужити факт, що ціни експонатів славних малярів світу йдуть в грубі мільйони долярів і то за один образ, і є досить покупців. Тому треба погратулювати Окрузі СУА і Діловому Комітетові в Огайо, що вони піднялися такої відповідальної праці та вив'язалися бездоганно зі своїх завдань.

Володимир Боднар

Свято 175-ліття...

(Закінчення зі стор. 2)

старшого віку чоловік, — сама в усьому винна! Винна в тому, що була Жовтнева революція, що був 33-ій рік і голод, і війна, і застій...

І т.д. і т.д. На перший погляд, все це здавалося неправдоподібним. Але такі і подібні балачки чи дискусії дійно відбулися серед білого дня в нашій столиці біля пам'ятника Тарасові Шевченкові. Дуже цікавим є також те, що про ці балачки як також про появу численних синьожовтих прапорів в тому самому парку подала на своїх сторінках також підсовєтська преса („Прапор комунізму" в числі з 26-го травня, „Вечерний Києв" з 25-го травня і т.д.).

Пізніше ми довідалися, що в цей самий день, тобто 22-го травня десь о 5-ій годині по полудні, каґебісти були затримали наших патріотів — Оксану Корчинську та Віктора Федорчука, які прямували до пам'ятника Т. Шевченкові. Їх було відвезено до Ленінської „буцигарні" і при обшукуванні знайдено біля трьох-десятків синьожовтих прапорців, кілька примірників „Хроніки опору" та листівки з історичними інформаціями про національну символіку. Протягом п'ятьох годин офіцери міліції, а потім каґебісти, допитували 18-літню О. Корчинську. Закінчилося тим, що всі обвинувачення, які було висунено проти Корчинської та Федорчука, було знято і вони були звільнені, хоч всі сконфісковані речі „тимчасово" було затримано для „експертизи".

Вечір мав бути закінчений зворушливою „Молитвою" поета Дмитра Павличка, яку продеклямував сам автор. Прослухавши „Молитву", чимало присутніх плакало, але на цьому ще не був кінець свята. З публіки все більше було чути вигуки — „Драча"! Івана Драча на сцену! Хай він також щось нам прочитає!".

Чекати довго не довелося. На підвищення вийшов Іван Драч і продеклямував також в неменшій мірі зворушливий вірш „Кредо" з поетичного циклу „Моя Шевченкіяна".

Хоч, наскільки можу судити, з Америки на свята Шевченка в Україну прибуло не багато наших людей, проте дехто прибув. Наприклад, було приємно тут спіткати представників місячника „Сучасність" в особах проф. Тараса Ґунчака (головний редактор) та Богдана Певного (редактор мистецького відділу).

При цій нагоді не можна не зробити одну заввагу. А саме: видно, виходячи з „Заповіту" Т. Шевченка, де є рядки —

І мене в сім'ї великій,
В сім'ї вольній, новій,
Не забудьте спом'янути
Не злим, тихим словом —

Всесоюзне Шевченківське свято літератури і мистецтва в СССР, як офіційно називалося те свято, відбувалося під гаслом „В сім'ї вольній, новій".

Якщо йдеться про слова „Не забудьте спом'янути не злим тихим словом", то ніхто не може заперечити, що не тільки українці, але й інші народи, які хоч трохи чули про Шевченка, дійсно щиро й сердечно спом'янули нашого великого Кобзаря і пробудника. На жаль, аж ніяк не можна сказати, що український народ вже дійсно дочекався своєї правдивої волі і незалежности подібно до більшости інших народів світу. І тому наш нарід і досі поневолений російським імперіялізмом, і тому вживання гасла „В сім'ї вольній, новій" у вищеподаному випадку не є оправданим. Бо про яку там „вільність" українського народу може йти мова, коли там і досі не вільно навіть виставляти український національний прапор, або носити емблему української самостійної держави — тризуб?

СПОРТОВІ ВІСТІ

Редагує Омелян Твардовський

УАСТ „Леви" Чикаго — „Фальконс" СК 5:1

У неділю, 4-го червня, футбольна дружина „Леви" зустріла у лігових змаганнях слабшого суперника, яким є „Фальконс", і здобула високу перемогу — 5:1. Вже до перерви наші футболісти вели 4:0. Конто голів відкрив Тим Скот, після якого рахунок половини устійнили: Йосиф Осцітович, Тріянтафанідас і Павло Іваницький.

Після перерви тренер Яро Дахнівський почав ви**пробовувати змагунів на** різних позиціях, що довело до дещо хаотичної і пізніше гострої гри. На щастя суддя не допустив до переступів правил змагань. Своїм почесним ґолем суперники зіпсували до деякої міри дебют молодого резервового воротаря „Левів" Романа Тхорика, який в цій зустрічі оборонив декілька критичних ситуацій. Остаточно вислід зустрічі устійнив Йосиф Осцітович, що здобув свого сьомого ґоля сезону.

СК СУМ „Крила" Чикаго перемогли в своїй зустрічі „Буллетс" СК вислідом 1:0.

М. Дахнівський

УСВТ „Ч. Січ" — Принстон СК 1:0

Мейплвуд 11 червня. Ці останні за чемпіонат І-ої дивізії Ґарден Стейт Ліги, змагання мали для „Ч. Січі" принциповий характер. У першу чергу наші футболісти були намірені реванжуватися принстонцям за поразку, якої вони зазнали з ними у першій зустрічі сезону. Тоді наша дружина втративши із свого складу кількох ключевих футболістів, виступила в ослабленому складі і, не зважаючи на цю важливу обставину була б привезла додому одну точку, одначе суддя наприкінці зустрічі, без серйозної причини, зарядив карний стріл, з якого Принстон здобув переможнього ґоля — 1:0.

Цим разом „Ч. Січ" виступила у своєму теперішньому, відмолодженому складі і заслужено перемогла таким же вислідом 1:0. До перерви, не зважаючи на добрі дві можливості відкрити конто голів, вислід залишився „сухим" — 0:0. Після відпочинку образ гри не змінився. „Січовики" володіли ініціятивою, взаємодіяли між собою і керували діями партнерів — Джонс, Мальоні і Торій. В 69-ій хвилині з чергової гарної акції нашого нападу, Мелет здобув врешті ґоля, який, як пізніше виявилося, став вирішальним у цій зустрічі. Після цього ще двократно заіснувала критична ситуація під воротами гостей, одначе м'яч щасливо для суперників із стрілів юних Є. Чижовича і Я. Твардовського пролетів понад поперечку їх воріт. Завдавши поразки суперникам, „Січовики" рівночасно позбавили їх здобути в цьому році брознові нагороди. В свою чергу, наша дружина тимчасово опинилася на спільному з „Роверс" сьомому місці в показнику табелі.

Тепер „Січовикам" залишилися ще ігри за чашу стейту, участь в турнірі Українського Фестивалю (17 червня) та участь у відкритому українському турнірі **на оселі „Верховина" (1-2 липня) та ігри літнього** турніру ДАБ. Склад „Ч. Січі": Хамуляк, Т. Науменко, В. Науменко, Дворський, Борук, Є. Чижович, мол., Брієнза, Мальоні, Мелет, Я. Твардовський, Дж. **Наполі, Т. Наполі, Торій, Джонс. Тренер Є. Чижович.**

(от)

УСК Ню Йорк — „Ґоя" СК 5:3

В неділю, 11-го червня ц.р., І-ша дружина УСК-у відбула чергову зустріч за чемпіонат ІІІ-ої дивізії Космополітальної Ліги, в якій цим разом з клюбом „Ґоя" здобула заслужену перемогу вислідом 5:3. Серію ґолів відкрив Роман Гупало в 10-ій хвилині, який з подачі Клавде здобув 1:0. **Кілька хвилин пізніше наш** напад провів гарну акцію, з якої Степан Коваленко підніс вислід до 2:0. В 21-ій хвилині, знову Гупало, що в цій грі був найкращим змагуном, здобув 3:0. Після цього ґоля наші футболісти дещо знизили темпо, неначе сіли на „лаврах" і суперники швидко вирівняли, здо**бувши три за порядком ґолі.** Ще перед перервою Клавде з подачі Коваленка — Гупала знову здобув ведення для нашої дружини — 4:3. Після перерви точилася завзята гра, в якій суперники були намірені добитися хоча нічиєї. Одначе наша згущена оборона вміло маневрувала, і своїми акціями вичерпала сили футболістів „Ґої". В одній із ряду контратак, що їх проводив наш напад, Сабальякас з подачі Касика встановив кінцевий вислід 5:3.

До закінчення сезону нашій дружині залишилося ще два залеглих змагання. Згідно із станом табелі ігор наша дружина далі залишиться в ІІІ-ій дивізії. Крім цього футболісти УСК-у **були учасниками турніру** Українського Фестивалю в Голмдель, Ню Джерзі, і після нього у великому українському турнірі на оселі „Верховина", що його організовує УСВТ „Ч. Січ".

Склад УСК-у: Семиляк, **Нусь, Ізі, Сабальякас, Шан, Коваленко, Касик, Клавде,** Гупало, Ґомез, Марійо, Гевара. Провідник і тренер С. Коваленко.

С.К.

50-ліття Бейзбольної ліги УНСоюзу

Серед святкувань різних ювілеїв забули спортовці згадати про те, що 50 літ тому існувала на сході ЗСА **українська Бейзбольна ліга.** Ідея організувати українську молодь у спортові дружини-гуртки зродилася на XIX Конвенції УНСоюзу; цю ідею розвинула Союзова газета „Український Тижневик" і на своїх сторінках закликала молодь творити популярні тоді дружини бейзболу при матеріяльній допомозі УНСоюзу. Дружини мали виступати під назвою Союзу і разом творити „Бейзбольну лігу УНСоюзу".

18-го червня 1938 року до Джерзі Сити, Н. Дж., з'їхалися проводи перших шістьох дружин; вони накреслили плян праці, виготовили програму змагань і вже 14 серпня 1938 року відбулася перша зустріч дружини Вилкс Бери й Мек Аду. **Впродовж наступних років** кількість дружин помітно зросла, так що в 1940 році Ліга згуртувала 28 дружин; крім бейзболу відбувалися змагання і в софтболі; зате в **зимовому сезоні 22 дружи**ни змагалися у кошиківці (баскетболі), а 23 — в круглях (бовлінг).

Змагання відбувалися з великою парадою під звуки власної оркестри і в присутності численних глядачів.

На жаль, цей спортовий ентузіязм молоді знівечила війна, а по війні прийшли інші клопоти і бейзбол уже в такій організованій формі не відродився.

Може хтось з учасників цієї ліги пригадав би нам її „старі, добрі часи"?

Е. Жарський

Однією з найчільніших бейзбольних дружин в 30-их роках була дружина „Ч. Січі", на змагання якої з американськими, польськими і словацькими дружинами приходило коло 7,000 глядачів. Ця дружина здобула теж чемпіонати Північного Ню Джерзі і різних українських турнірів. В її складі, між іншим, виступали: брати Плечиї, Т. Бакун, І. Серветник, Б. Яцик, М. Ратушний, І. Макар, І. Чуй, Л. Куропатник, В. Варола, І. Лавук, Г. Мазур, Таковський, Скібяк, Напольський, Моревський, Миррей, Ренко, Бендуха, Кашмар, Любин, Ковтко, Шагула, Олеарник і ін. Провідником у 1935 році був В. Зелінський. Активність „Січової" бейзбольної дружини припинилася з вибухом Другої світової війни, коли велика кількість „Січовиків" була покликана до служби в збройних силах ЗСА.

О. Твардовський

ВІДІЙШЛИ
● ВІД НАС ●

ОЛЕКСА ВИШИВАНИЙ, член УНС Відд. 379-го ім. св. Юрія в Чикаго, Ілл., помер 25-го травня 1988 року на 79-му році життя. Нар. 27-го квітня 1909 року в Байон, Н.Дж. Членом УНС став 1939 року. Залишив у смутку сестру Павлину Працьовиту, кузина Василя і Евдокію Березовських, кузина Стефана, племінників і племінниць та дальшу родину в Україні та Америці. Похорон відбувся 28-го травня 1988 року на цвинтарі св. Миколая в Чикаго, Ілл.

Вічна Йому Пам'ять!

Василь Семків, секр.

ВАСИЛЬ ГРУШАНИК, член УНС Відд. 163-го Т-ва „Єдність" у Філядельфії, Па. помер 15-го травня 1989 року на 62-му році життя. Нар. 1926 року в селі Кропивник, пов. Станиславів, Зах. Україна. Членом УНС став 1949 року. Залишив у смутку дружину Гелену, сина Петра з родиною, сина Василя з дружиною Ліллі, дочку Славу з мужем Андрієм, а в Україні сестру Анастазію з родиною, сестру Анну і брата Михайла, та ближчу і дальшу родину в Америці, Канаді й Україні. Похорон відбувся 18-го травня 1989 року на цвинтарі „Ловнв'ю" в Рокледж, Па.

Вічна Йому Пам'ять!

Теодор Дуда, секр.

ВОЛОДИМИР МАНИЛО, член УНС Відд. 474-го ім. св. Івана Хрестителя в Торонто, Онт. помер 17-го травня 1989 року на 77-му році життя. Нар. 19-го листопада 1912 року в селі Никонковичі, Львівська область, Україна. Членом УНС став 1955 року. Залишив у глибокому смутку дружину Дарію і дочку Адріяну, та ближчу і дальшу родину в Канаді, Америці й Україні. Похований на Українському цвинтарі Св. Володимира в Оквіл, Онт.

Вічна Йому Пам'ять!

Секретар

ПРОКІП ГОЛЬДА, член УНС Відд. 261-го Т-ва „Україна" у Вілліямставні, Н.Дж. помер 24-го травня 1989 року на 95-му році життя. Нар. 27-го червня 1893 року в селі Криве, пов. Скалат, Україна. Членом УНС став 1915 року. Залишив у смутку дочку Магдалину Касаццa, сина Гаррі, трьох внуків, 6 правнуків. Колишній президент 261-го Відділу УНС. Похорон відбувся 27-го травня 1989 року на цвинтарі свв. Петра і Павла у Вілліямставні, Н.Дж.

Вічна Йому Пам'ять!

Секретр

ОЛЬГА СУБЕРАК, член УНС Відд. 151-го ім. Св. Марії в Аллентавн, Па., померла 7-го квітня 1989 року на 69-му році життя. Нар. 25-го вересня 1920 року в Аллентавні, Па. Членом УНС стала 1937 року. Залишила у смутку мужа Андрія, сина Данила, дочку Дарліну Дарлі, троє внуклів і маму Параню Гуцайлюк. Похорон відбувся 11-го квітня 1989 року на укр. прав. цвинтарі Св. Марії в Аллентавні, Па.

Вічна Їй Пам'ять!

Анна Строт, секр.